

ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ІНСТИТУЦІЙ

Навчальний посібник

За редакцією професора
Михайла Савчина

У навчальному посібнику обґрунтовуються засади соцієтальної моделі національної економічної системи. Зокрема розкрито сукупність юридичних засобів, заснованих на вільному розвитку індивіда, реальних гарантіях економічних свобод, функціонуванні засад вільної ринкової соціально орієнтованої економіки та збереженні довкілля.

Окрему увагу приділено дослідженню правового забезпечення інноваційного та сталого розвитку національної економіки в умовах процесів глобалізації. З точки зору європейської інтеграції та інших регіональних форм економічної співпраці розкрито основні напрями правового забезпечення інноваційного та сталого розвитку економічної системи України.

ISBN 978-617-7868-69-8

9 786177 868698 >

ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ІНСТИТУЦІЙ

УДК 34:338.242](477)(075.8)

Е 90

Е 90 **Ефективність правового регулювання економічних інституцій:**
навчальний посібник / за ред. проф. Михайла Савчина. Ужгород:
PIK-У, 2021. 360 с.

ISBN 978-617-7868-69-8

У навчальному посібнику обґрунтовуються засади соціальної моделі національної економічної системи. Зокрема розкрито сукупність юридичних засобів, заснованих на вільному розвитку індивіда, реальних гарантіях економічних свобод, функціонуванні засад вільної ринкової соціально орієнтованої економіки та збереженні довкілля. Особливу увагу приділено дослідженню правового забезпечення інноваційного та сталого розвитку національної економіки в умовах процесів глобалізації. З точки зору європейської інтеграції та інших регіональних форм економічної співпраці розкрито основні напрями правового забезпечення інноваційного та сталого розвитку економічної системи України.

УДК 34:338.242](477)(075.8)

Рецензенти:

ГРИЩУК Оксана Вікторівна, доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри теорії та філософії права, Львівський
національний університет імені Івана Франка

ПОЄДИНОК Валерія Вікторівна, доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри господарського права та господарського
процесу Інституту права Київського національного університету
імені Тараса Шевченка

*Видання навчального посібника здійснено
у рамках національного проекту прикладних наукових досліджень
«Правове регулювання економічної системи у контексті глобалізації:
свобода, інституції, процедури, інновації, перспективи»*

*Рекомендовано до друку вченою радою Ужгородського національного
університету від 22 квітня 2021 р., протокол № 5*

ISBN 978-617-7868-69-8

© ТОВ «PIK-У», 2021

© НДІ порівняльного публічного права
та міжнародного права, 2021

© Авторський колектив, 2021

ЗМІСТ

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ.....	7
СПИСОК СУДОВИХ РІШЕНЬ	8
ВСТУП.....	11
РОЗДІЛ 1. Основні моделі правового регулювання економічної системи (Михайло Савчин, Тетяна Карабін).....	13
Вступ.....	13
1.1. Основні моделі втручання держави у економічні свободи та діяльність економічних інституцій.....	13
1.1.1. Природа та критерії типології економічних систем.....	14
1.1.2. Основні типи правового регулювання економічних систем.....	27
1.2. Соціетальна модель правового регулювання економічної системи.....	34
Висновки.....	46
РОЗДІЛ 2. Ефективність правового регулювання економічних інституцій: основні засади (Михайло Савчин).....	47
Вступ.....	47
2.1. Чотири вершини переходу.....	48
2.1.1. Пандемія коронавірусу та соціальні паттерни.....	48
2.1.2. Економічні свободи: від ефективності до цінностей.....	60
2.1.3. Диджиталізація економіки і штучний інтелект.....	65
2.1.4. Криза глобалізму та фрагментація світової економіки.....	70
2.2. Економічні інституції та трансформації.....	78
2.2.1. Інституційний дизайн: національна та глобальна економіки.....	79
2.2.2. Цінності та інституції.....	82
2.2.3. Функції держави та економіка.....	84
2.3. Перехідна економіка та демократична підзвітність.....	87
2.3.1. Економічний конституціоналізм та перехідна демократія.....	88
2.3.2. Регуляторна держава.....	91

2.3.3. Демократична підзвітність і підконтрольність економічних інститутів.....	95
Висновки.....	100
РОЗДІЛ 3. Адміністративно-правові аспекти функціонування економічних інституцій.....	102
Вступ.....	102
3.1. Межі втручання держави у діяльність економічних інституцій: конституційно-адміністративні аспекти (Тетяна Карабін, Михайло Савчин).....	102
3.1.1. Конституційно-правові аспекти допустимості втручання держави в економічні свободи.....	103
3.1.2. Адміністративно-правові інструменти та межі втручання в економічні свободи.....	110
3.2. Ефективність правового регулювання податкових відносин та свобода економічної діяльності (Ярослав Греца).....	117
3.2.1. Врахування податкового законодавства при виборі місця здійснення господарської діяльності.....	118
3.2.2. Вплив податкового законодавства на вибір організаційно-правової форми суб'єкта господарювання.....	119
3.2.3. Вибір системи оподаткування при здійсненні господарської діяльності.....	124
3.2.4. Вплив податкового законодавства на вибір видів господарської діяльності.....	127
3.2.5. Використання податкових пільг при здійсненні господарської діяльності.....	130
3.3. Шляхи удосконалення медичної галузі та забезпечення контролю якості за наданням медичної допомоги (Олександр Грін).....	135
Висновки.....	145
РОЗДІЛ 4. Приватноправовий аспект функціонування економічних інституцій.....	146
Вступ.....	146
4.1. Право на самообмеження: цивілістичний огляд окремих економічних свобод (Оксана Кіріяк).....	146
4.2. Економічна свобода в. право на приватність (Віталій Гуделія).....	159

4.2.1. Нормативно-правова база в сфері захисту персональних даних.....	160
4.2.2. Практика застосування законодавства в сфері захисту персональних даних.....	162
4.2.3. Контроль та регуляція в сфері доступу суб'єктів господарської діяльності до персональних даних користувачів їх послуг.....	168
4.3. Економічна свобода юридичних осіб приватного права (Вікторія Надьон).....	174
4.3.1. Економічна свобода юридичних осіб залежно від порядку їх створення.....	174
4.3.2. Економічна свобода щодо спадкування корпоративних прав.....	180
4.3.3. Обмеження економічної свободи при вирішенні окремих дискусійних питань, пов'язаних з діяльністю юридичних осіб.....	184
4.4. Економічні свободи учасників сімейних відносин (Марія Менджул).....	192
4.4.1. Економічні свободи подружжя.....	192
4.4.2. Економічні свободи батьків та дітей.....	199
4.4.3. Свобода договору учасників сімейних відносин.....	205
Висновки.....	207
РОЗДІЛ 5. Комерційне право та економічні інституції.....	208
Вступ.....	208
5.1. Окремі аспекти правового статусу господарських товариств (Вадим Рошканюк, Вікторія Вашкович, Василь Манзюк).....	208
5.2. Основні риси та роль цифрової економіки у комерційній діяльності (Аліна Гусь).....	219
5.2.1. Поняття цифрової економіки.....	223
5.2.2. Договірні відносини та smart-contract.....	233
5.3. Доктрина заборони суперечливої поведінки як засіб виявлення недобросовісності (Олександр Поліводський).....	239
5.3.1. Принцип добросовісності та його зміст.....	240
5.3.2. Недобросовісність. Зловживання правом.....	242
5.3.3. Зміст доктрини заборони суперечливої поведінки.....	246
5.3.4. Наслідки (санкції) порушення концепції заборони суперечливої поведінки.....	250
5.4. Інновації в підприємницькій діяльності та свобода наукових досліджень (Ольга Розгон).....	253